

LIETUVIŲ, RUSŲ, LENKŲ, BALTARUSIŲ, VOKIEČIŲ GIMTOSIOS KALBOS ĮSKAITOS PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Įskaitos programa nusako lietuvių, rusų, lenkų, baltarusių, vokiečių gimtosios kalbos sakinės komunikacijos įskaitos tikslus, uždavinius, turinį, reikalavimus bei vertinimą.

2. Sudarant įskaitos programą vadovautasi šiomis nuostatomis:

2.1. įskaitos programa turi būti siauresnė ir, kiek įmanoma, konkretesnė už Bendrąsias programas ir Išsilavinimo standartus;

2.2. įskaitos temos turi būti žinomos iš anksto;

2.3. turi būti žinomos įskaitos užduočių vertinimo normos ir kriterijai.

II. ĮSKAITOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

3. Gimtosios kalbos sakinės komunikacijos (viešojo kalbėjimo) įskaita siekiama:

3.1. įvertinti moksleivių gebėjimą taisyklinga kalba reikšti mintis žodžiu;

3.2. sudaryti sąlygas mokyklai analizuoti moksleivių kalbėjimo pasiekimų rezultatus;

3.3. skatinti moksleivių sakinės kalbos puoselėjimą.

III. ĮSKAITOS REIKALAVIMAI

4. Gimtosios kalbos sakinės komunikacijos įskaita organizuojama visiems lietuvių, rusų, lenkų, baltarusių, vokiečių mokomosios kalbos mokyklų abiturientams nepriklausomai nuo kurso, kuriuo mokėsi gimtosios kalbos per mokslo metus.

5. Kad sėkmingai išlaikytų įskaitą, moksleivis turėtų:

5.1. suvokti kalbos ryšį su tautos tradicijomis bei vertybėmis;

5.2. suvokti, kad kalba priklauso nuo socialinės aplinkos ir kalbančiojo individualybės;

5.3. suprasti kalbos funkcijas;

5.4. suvokti sakinės kalbos ypatybes;

5.5. žinoti efektyvios sakinės kalbos principus ir juos taikyti;

5.6. suvokti klausymo funkcijas, žinoti efektyvaus klausymosi taisykles ir gebėti jas taikyti;

5.7. gebėti pasiręsti bei kalbėti atsižvelgiant į konkrečios komunikacinės situacijos reikalavimus;

5.8. nuosekliai, tiksliai perteikti informaciją;

5.9. išsakyti savo mintis, pagrįsti savo požiūrį;

5.10. taisyklingai tarti ir kirčiuoti žodžius, prasmingai sudėlioti teksto loginius kirčius, tinkamai intonuoti, laikytis bendrinės kalbos normų;

5.11. gebėti aptarti ir vertinti įvairius kultūros reiškinius (teatrą, kiną, knygų leidybą, įvairius renginius, žiniasklaidą ir pan.) etiniu ir/ar estetiniu aspektu;

5.12. gebėti kryptingai naudotis įvairių informacijos šaltinių duomenimis, sąmoningai bei kritiškai atsirinkti informaciją;

5.13. gebėti aptarti įvairaus pobūdžio tekstų turinį ir raišką.

6. Gimtosios kalbos įskaitai pateikiamos temos, susijusios su įvairiomis kultūros sritimis (pvz., literatūra, švietimu, morale). Moksleivis iš anksto pasirenka vieną temą ir renka medžiagą iš įvairių šaltinių (grožinės ir mokslinės literatūros, žiniasklaidos, statistikos ir pan.). Įskaitos metu, pasakęs temos pavadinimą, gauna ar išsitraukia (žr. įskaitos vykdymo instrukciją) bilietą su tos temos klausimais ir 20 min. ruošiasi atsakinėti. Moksleivis vienu pasirinktu klausimu turėtų kalbėti iki 5 min. ir apie 5 min. kalbėtis su mokytoju (egzaminuotoju). Įskaitos klausimai iš anksto neskelbiami.

7. Kalbėjimo temos ir rekomenduojamų šaltinių sąrašas pateikiami 1 priede.

IV. ĮSKAITOS UŽDUOTYS

8. Gimtosios kalbos įskaita mokykloje gal būti vykdoma dvi dienas. Abiems įskaitos dienoms rengiamos skirtingos užduotys – šios programos 1 priede pateiktų temų klausimai, iš kurių vieną moksleivis pasirenka kalbėdamas ta tema. Mokyklai pateikiamos užduotys tų kalbų, kurių mokoma mokykloje, neatsižvelgiant į įskaitą laikysiančių moksleivių skaičių, t. y. vienai vertinimo grupei. Jeigu įskaitai vertinti mokykloje yra sudaroma daugiau kaip viena vertinimo grupė, vertinimo komisijos pirmininkas, atsižvelgdamas į vertinimo grupės narių skaičių ir įskaitos vykdymo instrukciją (žr. priedą „Gimtosios kalbos įskaitos vykdymo instrukcija“), turi paruošti (kopijuoti) trūkstantą užduočių skaičių.

V. ĮSKAITOS VERTINIMAS

9. Įskaitoje vertinama ne tik moksleivio monologinis viešas kalbėjimas pasirinktu klausimu, bet ir gebėjimas suvokti bei atsakyti į mokytojo (egzaminuotojo) jam pateiktus klausimus, susijusius su jo pasirinkta ir atsakinėta tema.

10. Vertinimo kriterijai:

10.1. temos, klausimo suvokimas, teiginių argumentavimas;

10.2. kalbos (pasakyto teksto) struktūra;

10.3. kalbėjimo stilius;

10.4. kontaktas su adresatu;

10.5. kalbėjimo taisyklingumas.

11. Kalbėjimo vertinimo kriterijai ir normos pateikiami vertinimo lentelėje (2 priedas). Vadovaudamasis šia lentele, vertintojas moksleivio atsakinėjimą įvertina taškais. Galutinis įskaitos įvertinimas – pažymys nustatomas pagal pateiktą taškų ir pažymių atitikmenų lentelę.

Taškų ir pažymių atitikmenų lentelės

Lietuvių, vokiečių kalba

Taškai	Pažymys
20–19	10
18–17	9
16–15	8
14–13	7
12–11	6
10–9	5
8–7	4
6–0	Neišlaikyta

Rusu, lenkų, baltarusių kalba

Taškai	Pažymys
16–15	10
14–13	9
12	8
11–10	7
9–8	6
7–6	5
5	4
4–0	Neišlaikyta

LIETUVIŲ GIMTOSIOS KALBOS ĮSKAITOS VERTINIMO LENTELĖ

Kriterijus	Taškai	Aprašymas
Klausimo suvokimas, teiginių argumentavimas	4	Puikiai suvokiama klausimo esmė, tiksliai atsakoma, išsamiai argumentuojami visi teiginiai, remiamasi ne tik asmenine patirtimi, bet ir kitais informacijos šaltiniais. Argumentuotai atsakoma ir į mokytojo užduotus klausimus. Kalbama monologu be mokytojo pagalbos 4–5 min.
	3	Klausimo esmė suvokta, kalbama gana išsamiai, argumentuojant remiamasi ne tik asmenine patirtimi, bet ir kitais informacijos šaltiniais. Vienas kitas teiginys nepakankamai pagrindžiamas arba beveik nesusijęs su klausimu. Tiksliai ir argumentuotai atsakoma į didesnę dalį mokytojo užduotų klausimų. Kalbama monologu be mokytojo pagalbos 3–4 min.
	2	Klausimo esmė suvokta iš dalies, argumentuojant iš esmės remiamasi asmenine patirtimi, labai mažai – kitais informacijos šaltiniais. Dalis teiginių nepakankamai pagrindžiami arba beveik nesusiję su klausimu. Tiksliai ir argumentuotai atsakoma į didesnę dalį klausimų. Kalbama monologu be mokytojo pagalbos 2–3 min.
	1	Klausimas netiksliai suvoktas, dažnai kalbama apie pašalinius dalykus, argumentuojama remiantis tik asmenine patirtimi arba argumentuojama tik apie pusę teiginių. Netiksliai atsakoma į didesnę dalį klausimų. Kad moksleivis plėtotų savo mintį, mokytojas priverstas užduoti 3–4 klausimus. Kalbama apie 2–3 min.
	0	Visiškai nesuprastas klausimas, kalbama visai apie kitus dalykus, visiškai nesugebama pagrįsti savo teiginių. Nesugebama atsakyti į mokytojo užduodamus klausimus. Monologo metu mokytojas priverstas nuolat klausinėti. Kalbama mažiau kaip 1 min.
Teksto struktūra	2	Yra visos trys monologinės kalbos struktūrinės dalys, išlaikytos jų proporcijos.
	1	Yra visos trys monologinės kalbos struktūrinės dalys, bet neišlaikytos jų proporcijos arba trūksta kurios nors struktūrinės dalies.
	0	Kalba nestructūruota.
Kalbėjimo stilius	4	Stilius atitinka kalbėjimo situaciją. Kalbėjimas sklandus, nepastebėta jokių nemotyvuotų pasikartojimų. Kalba žodinga.
	3	Stilius atitinka kalbėjimo situaciją. Kalbėjimas pakankamai sklandus, nepastebėta nemotyvuotų pasikartojimų. Pastebėtas vienas kitas stiliaus trūkumas. Kalba žodinga.
	2	Stilius ne visada atitinka kalbėjimo situaciją. Kalbėjimas nelabai sklandus, pasitaiko vienas kitas nemotyvuotas pasikartojimas. Pastebėta keletas stiliaus trūkumų, moksleivis dažnai stringa formuluodamas sakinius. Kalba pakankamai žodinga.
	1	Stilius ne visada atitinka kalbėjimo situaciją. Kalbėjimas nesklaidus, pasitaiko nemotyvuotų pasikartojimų, kalbama nesusijusiais sakiniais, vartojama nereikalingų įterptinių žodžių. Žodynas ribotas.
	0	Stilius neatitinka kalbėjimo situacijos. Kalbėjimas visai nerišlus, kalbama atskirų sakinių nuotropomis, nesugebama susieti vieno sakinio su kitu. Žodynas skurdus.
Kalbančiojo kontaktas su adresatu	2	Paisoma kalbėjimo situacijos ir adresato: gestai ir mimika atitinka kalbėjimo situaciją, palaikomas kontaktas, jaučiama klausančiojo reakcija.
	1	Ne visai suvokiama kalbėjimo situacija ir adresatas: gestai ir mimika ne visada atitinka kalbėjimo situaciją, nepakankamai palaikomas kontaktas, nejaučiama klausančiojo reakcija.
	0	Nesuvokiama kalbėjimo situacija ir adresatas: gestai ir mimika neatitinka kalbėjimo situacijos, nepalaikomas joks kontaktas, nejaučiama klausančiojo reakcija.
Tartis, kirčiavimas ¹	4	Nepastebėta jokių tarties ir kirčiavimo klaidų. Taisyklingai intonuojama.
	3	Ne visiškai taisyklinga tartis ir kirčiavimas, pasitaiko vienas kitas nukrypimas nuo normos. Pasitaiko intonacijos trūkumų.
	2	Daroma vidutiniškai tarties ir kirčiavimo klaidų, tačiau kalbama pakankamai taisyklingai. Nemažai intonacijos trūkumų.
	1	Daug tarties ir kirčiavimo klaidų, tačiau stengiamasi kalbėti taisyklingai.
	0	Žargoniška tartis ir kirčiavimas. Daroma labai daug tarties ir kirčiavimo klaidų.
Gramatika, žodynas ¹	4	Nepastebėta jokių gramatikos ir žodyno klaidų.
	3	Ne visiškai taisyklingas kalbėjimas, pasitaiko vienas kitas nukrypimas nuo gramatikos ir žodyno normų.
	2	Daroma vidutiniškai gramatikos ir žodyno klaidų, tačiau kalbama pakankamai taisyklingai.
	1	Daug gramatikos ir žodyno klaidų, tačiau stengiamasi kalbėti taisyklingai.

¹ Tarties, kirčiavimo, gramatikos ir žodyno klaidomis laikytini atvejai, numatyti vadovėliuose ir „Didžiųjų kalbos klaidų sąrašė“.

Kriterijus	Taškai	Aprašymas
	0	Žargoniškas kalbėjimas. Daroma labai daug gramatikos ir žodyno klaidų.
Taškų suma	20	

RUSŲ GIMTOSIOS KALBOS ĮSKAITOS VERTINIMO LENTELĖ

Критерии	Баллы	Описание критериев
Понимание сути вопроса, аргументированность ²	6–5	Говорящий способен сформулировать ответ на вопрос билета в форме собственного мнения и логично обосновать его, приводя разнообразные аргументы (не менее 3). Для аргументации положений используется не только личный опыт, но и различные источники информации. Монолог без наводящих вопросов экзаменатора длится не менее 5 минут. Говорящий точно отвечает на заданные ему в процессе диалога вопросы.
	4	Говорящий способен сформулировать ответ на вопрос билета в форме собственного мнения и обосновать его, приводя разнообразные аргументы (2–3). Для аргументирования положений используется не только личный опыт, но и различные источники информации. Монолог без наводящих вопросов экзаменатора длится около 5 минут. Говорящий точно отвечает на большинство заданных ему в процессе диалога вопросов.
	3	Говорящий способен сформулировать ответ на вопрос билета в форме собственного мнения и обосновать его, однако не все аргументы уместны. Для аргументирования положений используется не только личный опыт, но и различные источники информации. Монолог без наводящих вопросов длится около 4 минут. Говорящий точно отвечает на большинство заданных ему в процессе диалога вопросов.
	2	Говорящий способен сформулировать ответ на вопрос билета в форме собственного мнения, но не все положения аргументированы. Монолог без наводящих вопросов длится около 3 минут. Ответы на вопросы, заданные в процессе диалога, не всегда точны.
	1	Говорящий способен сформулировать ответ на вопрос билета в форме собственного мнения, не обосновывая или слабо аргументируя его. Монолог длится около 3 минут. Экзаменатор вынужден задавать наводящие вопросы. Ответы на вопросы, заданные в процессе диалога, не точны.
	0	Говорящий не формулирует ответ на вопрос билета в форме собственного мнения или произносит монолог на тему, отдаленно связанную с вопросом билета. Ответы на вопросы, заданные в процессе диалога, не точны.
Структура речи	4	Налицествуют все 3 структурные части (вступление, основная часть, заключение), выдержаны их пропорции. Речь связная и последовательная, нет неоправданных повторов. Все предложения углубляют и развивают главную мысль. Уместно используются цитаты, примеры и средства связи, структурирующие речь, подчеркивающие последовательность мысли, вводящие собственное мнение или оценку (<i>во-первых, следовательно, с моей точки зрения и др.</i>)
	3	Налицествуют все 3 структурные части (вступление, основная часть, заключение), выдержаны их пропорции. Речь связная и последовательная, однако не все предложения углубляют и развивают главную мысль. Не всегда уместно используются цитаты, примеры. Используются средства связи, структурирующие речь, подчеркивающие последовательность мысли, вводящие собственное мнение или оценку.
	2	Налицествуют все 3 структурные части (вступление, основная часть, заключение), но не всегда выдержаны их пропорции. Речь достаточно связная и последовательная, но имеются отступления от главной мысли. Не всегда уместно используются цитаты, примеры, средства связи, структурирующие речь, подчеркивающие последовательность мысли и вводящие собственное мнение или оценку.
	1	Налицествуют не все 3 структурные части (вступление, основная часть, заключение), не выдержаны их пропорции. Речь не всегда связная и последовательная. Неумело используются цитаты, примеры, средства связи, структурирующие речь.
	0	Говорящий не способен связно и последовательно выражать свои мысли, использовать примеры и средства связи, структурирующие речь.

² Если ответ построен в форме повествования, то оценивается информационная сторона речи.

Критерии	Баллы	Описание критериев
Контакт с адресатом	2	Демонстрируется умение установить зрительный контакт с адресатом, чувствовать и учитывать его реакцию. Жесты и мимика уместны и соответствуют ситуации.
	1	Говорящий не всегда способен поддерживать зрительный контакт с адресатом, чувствовать и учитывать его реакцию. Жесты и мимика иногда не соответствуют ситуации.
	0	Не демонстрируется умение поддерживать зрительный контакт с адресатом, чувствовать его реакцию. Текст читается с листа.
Правильность и выразительность речи	4	В речи практически отсутствуют лексические, грамматические и орфоэпические ошибки, речь отличается ясностью и стилистической правильностью. Демонстрируется лексическое богатство языка и умение пользоваться изобразительными средствами (эпитетами, сравнениями и др.)
	3	Речь соответствует нормам литературного языка, но допускаются единичные лексические, грамматические, орфоэпические ошибки. Речь ясная и стилистически правильная, язык достаточно богат и выразителен.
	2	Речь достаточно правильная, но допускается небольшое количество лексических, грамматических, орфоэпических ошибок. Речь достаточно ясная и стилистически правильная. Язык недостаточно богат и маловыразителен. Предложения однотипные.
	1	Допускается много лексических, грамматических и орфоэпических ошибок, что делает речь недостаточно правильной. Язык беден и маловыразителен.
	0	Речь изобилует лексическими, грамматическими и орфоэпическими ошибками. Язык беден и невыразителен.

Сумма баллов	16
---------------------	-----------

LENKŲ GIMTOSIOS KALBOS ĮSKAITOS VERTINIMO LENTELĖ

Kriterium	Punkty	Opis
Zrozumienie tematu wypowiedzi, argumentacja stwierdzeń	6-5	Bardzo dobre zrozumienie istoty zagadnienia; wypowiedź przemyślana, pełna i wyczerpująca. Jasno wyrażona własna postawa oraz własne przemyślenia wobec wybranego tematu. Ważka i logiczna argumentacja z wykorzystaniem co najmniej 3 odpowiednich różnorodnych przykładów z literatury, kultury, historii i innych źródeł informacji. Monolog bez pytań pomocniczych egzaminatora trwa nie mniej niż 5 minut. Udzielenie dokładnych odpowiedzi na wszystkie pytania, zadane w trakcie dialogu.
	4	Bardzo dobre zrozumienie istoty zagadnienia; wypowiedź przemyślana, pełna i wyczerpująca. Wyrażona własna postawa wobec wybranego tematu. Ważka i logiczna argumentacja z wykorzystaniem 2-3 odpowiednich różnorodnych przykładów z literatury, kultury, historii i innych źródeł informacji. Monolog bez pytań pomocniczych egzaminatora trwa około 5 minut. Udzielenie dokładnych odpowiedzi na większość pytań, zadanych w trakcie dialogu.
	3	Zrozumienie istoty zagadnienia; wypowiedź przemyślana, pełna, lecz niewyczerpująca. Logiczna argumentacja: uzasadniony dobór większości przytaczanych argumentów z wykorzystaniem różnorodnych przykładów z literatury, kultury, historii i innych źródeł informacji. Monolog bez pytań pomocniczych egzaminatora trwa około 4 minut. Udzielenie trafnych odpowiedzi na większość pytań, zadanych w trakcie dialogu.
	2	Zrozumienie istoty zagadnienia; wypowiedź przemyślana, lecz częściowo niepełna. Brak przejrzystości niektórych stwierdzeń, nie wszystkie sądy są poparte argumentami. Uzasadniony dobór niektórych przytaczanych argumentów. Monolog trwa około 3 minut. Egzaminator jest zmuszony do zadawania pytań pomocniczych. Odpowiedzi na niektóre pytania, zadane w trakcie dialogu, są nie trafne.
	1	Wystarczające zrozumienie istoty zagadnienia; wypowiedź sprawia wrażenie nieprzemyślanej. Brak przejrzystości niektórych stwierdzeń, większość sądów niepoparta argumentami. Monolog trwa około 3 minut. Egzaminator jest zmuszony do zadawania pytań pomocniczych. Odpowiedzi na niektóre pytania, zadane w trakcie dialogu, są nie trafne.
	0	Niewystarczające zrozumienie istoty zagadnienia. Omawianie spraw, niezwiązanych lub luźno związanych z tematem z pominięciem najistotniejszych. Brak umiejętności uzasadniania własnych stwierdzeń. Odpowiedzi na pytania, zadane przez egzaminatora w trakcie dialogu, są nie trafne.
Struktura i spójność wypowiedzi	4	Trójdzielna kompozycja wypowiedzi: wstęp, rozwinięcie, zakończenie – z zachowaniem odpowiednich proporcji tych części. Wypowiedź spójna, przekonująca, płynna. Wszystkie wypowiedzenia służą rozwinięciu i wyjaśnieniu głównej myśli. Stosowność oraz jednolitość stylu, odpowiednie wykorzystanie cytatów, przykładów oraz wyznaczników spójności tekstu.
	3	Trójdzielna kompozycja wypowiedzi: wstęp, rozwinięcie, zakończenie – z zachowaniem odpowiednich proporcji tych części. Wypowiedź spójna, przekonująca, płynna, jednak nie wszystkie wypowiedzenia służą rozwinięciu i wyjaśnieniu głównej myśli. Stosowność oraz jednolitość stylu. Posługiwanie się wyznacznikami spójności tekstu. Nie zawsze odpowiednie wykorzystanie cytatów oraz przykładów.
	2	Trójdzielna kompozycja wypowiedzi: wstęp, rozwinięcie, zakończenie – jednak z naruszeniem odpowiednich proporcji tych części (np. zbyt długi wstęp itp.). Wypowiedź dość spójna, płynna, jednak są odstępstwa od głównej myśli. Stosowność stylu. Nie zawsze odpowiednie wykorzystanie cytatów, przykładów oraz wyznaczników spójności tekstu.
	1	Trójdzielna kompozycja wypowiedzi: wstęp, rozwinięcie, zakończenie – jednak z naruszeniem odpowiednich proporcji tych części. Braki w spójności wypowiedzi, powtarzające się odstępstwa od głównej myśli. Brak zainteresowania tematem. Użycie wielu wtretów, nie zawsze odpowiednie wykorzystanie cytatów, przykładów oraz wyznaczników spójności tekstu. Cała wypowiedź zbudowana niekonsekwentnie.
	0	Wypowiedź niespójna, zdania urwane, liczne anakoluty.
Uwzględnienie sytuacji	2	Uświadomienie sytuacji mówienia oraz charakteru (statusu) odbiorcy. Utrzymanie kontaktu ze słuchaczami, reagowanie na odbiór i pytania słuchaczy. Stosowność przywoływanych środków parajęzykowych (np. gesty, mimika, siła głosu itp.).

Kryterium	Punkty	Opis
mówienia, kontakt ze słuchaczami	1	Nie zawsze uświadomiona sytuacja mówienia oraz odbiorca. Niewystarczający kontakt z audytorium, brak reakcji na odbiór i pytania słuchaczy. Nie zawsze stosowne przywoływanie środków parajęzykowych (np. gesty, mimika, siła głosu itp.).
	0	Nieuświadomiona sytuacja mówienia oraz odbiorca; brak kontaktu z audytorium; brak reakcji na odbiór słuchaczy. Monolog jest nie wygłaszany, lecz czytany z przygotowanych notatek.
Poprawność językowa	4	Poprawny, dostosowany do sytuacji język w odmianie ogólnopolskiej, wyróżniający się bogactwem i obrazowością zastosowanego słownictwa, frazeologii, składni, a także środków stylistycznych (epitety, porównania itp.).
	3	Poprawny, dostosowany do sytuacji język w odmianie ogólnopolskiej; nieliczne błędy językowe i/lub regionalizmy. Bogactwo i obrazowość zastosowanych środków językowych.
	2	Język dość poprawny, dostosowany do sytuacji, w odmianie ogólnopolskiej – jednakże nie odznaczający się bogactwem i obrazowością środków. Nieliczne błędy językowe i/lub regionalizmy.
	1	Sporo błędów językowych, regionalizmów – przy jednakże wyraźnym świadomym dążeniu do mówienia poprawną, staranną odmianą języka ogólnopolskiego. Język raczej ubogi, nieurozmaicone słownictwo i składnia.
	0	Dużo błędów językowych. Język ubogi, brak troski o jego poprawność. Niestosowna odmiana języka polskiego (np. język potoczny, gwara środowiskowa, dialekt itp.).

Maksymalna liczba punktów	16
----------------------------------	-----------

BALTARUSIŲ GIMTOSIOS KALBOS ĮSKAITOS VERTINIMO LENTELĖ

Крытэрыі	Балы	Апісанне крытэрыяў
Разуменне сутнасці пытання, аргумен-таванасць, логіка доказаў ¹	6–5	Адказваючы на пытанне, вучань выказвае ўласныя меркаванні і лагічна абгрунтоўвае іх, прыводзячы важкія і разнастайныя аргументы (2–3). Маналог без дадатковых пытанняў экзаменатара працягваецца не менш за 5 хвілін. Вучань дакладна адказвае на зададзеныя яму ў працэсе дыялогу пытанні.
	4	Адказваючы на пытанне, вучань выказвае ўласныя меркаванні і лагічна абгрунтоўвае іх, аднак не ўсе палажэнні дастаткова аргументаваныя. Маналог без дадатковых пытанняў экзаменатара працягваецца не менш за 4 хвіліны. Вучань дакладна адказвае на большасць зададзеных яму ў працэсе дыялогу пытанняў.
	3	Адказваючы на пытанне, вучань выказвае ўласныя меркаванні, але дапускае адхіленні ад тэмы, аргументуе толькі палову палажэнняў. Маналог без дадатковых пытанняў цягнецца каля 3 хвілін. На большасць зададзеных экзаменатарам у працэсе дыялогу пытанняў адказы недакладныя.
	1	Адказваючы на пытанне, вучань выказвае ўласныя меркаванні, не аргументуючы іх. Маналог працягваецца менш за 3 хвіліны. Экзаменатар вымушаны задаваць дадатковыя пытанні. Адказы на пытанні, зададзеныя ў працэсе дыялогу, недакладныя.
	0	Сутнасць пытання не раскрыта вучнем, ён не адказвае на пытанні, зададзеныя экзаменатарам.
Стыль мовы	4	Мова звязная, паслядоўная, вобразная, стылістычна правільная, выразная.
	3	Мова дастаткова звязная, паслядоўная, стылістычна правільная, выразная, але ёсць некалькі недакладнасцей у фармуліроўцы думак, парушана логіка сувязі сказаў.
	2	Мова не заўсёды звязная, паслядоўная, выразная, стылістычна не зусім правільная. Вучань з цяжкасцю фармулюе свае думкі.
	1	Мова стылістычна невыразная, складаецца з аднатыпных сказаў. Вучань не разумее стылістычныя адценні многіх слоў.
	0	Мова нязвязная, складаецца з няпоўных сказаў, шмат жарганізмаў і слоў-паразітаў.
Мэта маўлення, кантакт з аўдыторыяй	2	Мэта і адрасат правільна зразуметы вучнем. Жэсты і міміка адпавядаюць зместу выказвання. Дэманструецца ўменне падтрымліваць кантакт са слухачамі, адчуваць аўдыторыю.
	1	Мэта і адрасат дакладна зразуметы вучнем, але не заўсёды ён здольны падтрымліваць кантакт з аўдыторыяй, адчуваць рэакцыю слухачоў. Жэсты і міміка не заўсёды адпавядаюць мэтам маўлення і сітуацыі.
	0	Адсутнічаюць разуменне мэты, адрасата, кантакт з аўдыторыяй.
Правільнасць мовы	4	Амаль адсутнічаюць лексічныя, граматычныя і арфаэпічныя памылкі.
	3	Мова адпавядае літаратурным нормам, але дапускаюцца адзінкавыя лексічныя, граматычныя і арфаэпічныя памылкі.
	2	Зрэдку сустракаюцца лексічныя, граматычныя і арфаэпічныя памылкі, але ў асноўным мова адпавядае літаратурным нормам.
	1	Ёсць шмат лексічных, граматычных, моўных і арфаэпічных памылак, што робіць мову недастаткова правільнай.
	0	Прысутнічаюць шматлікія вышэйназваныя памылкі.
Сума балаў	16	

VOKIEČIŲ GIMTOSIOS KALBOS ĮSKAITOS VERTINIMO LENTELĖ

¹ Калі адказ пабудаваны ў форме апавядання, то ацэньваецца інфармацыйны бок выказвання.

Kriterien	Punkte	Beschreiben
Inhalt: Begreifen der Frage, Argumentieren der Aussage	4	Der Schüler erfasst die Aufgabe sicher und in ihrer Komplexität, konzentriert sich beim Sprechen auf Wesentliches. Der Schüler findet für seine Aussagen und Begründungen passende Beweise, kann inhaltliche Schwerpunkte setzen. Seine Gedanken kann der Schüler folgerichtig aneinanderreihen und 4 bis 5 Minuten zusammenhängend sprechen. Insgesamt ist das Lösungsangebot gut bis sehr gut zu bewerten. Sehr gut, wenn der Schüler individuelles Denken präsentiert.
	3	Der Schüler erfasst die Aufgabe nur punktuell, kann Wesentliches und Unwesentliches nicht deutlich genug trennen. Fakten vermischen sich manchmal, lassen aber eine Denkstruktur erkennen. Der Schüler kann 3 bis 4 Minuten zusammenhängend sprechen. Insgesamt können alle Antworten des Schülers der Aufgabenstellung zugeordnet werden.
	2	Der Schüler erfasst nur einzelne Teile der Aufgabenstellung. Das gedankliche Konzept des Schülers ist nicht klar strukturiert, seine Aussagen lassen sich nur bedingt dem Thema zuordnen. Wesentliches und Unwesentliches vermischen sich oft. Der Schüler spricht nur 2 bis 3 Minuten zusammenhängend. Insgesamt sind seine Ausführungen lückenhaft und lassen leichte Schwächen im themenorientierten Sprechen erkennen.
	1	Der Schüler erfasst die Aufgabe nur im geringen Maße und kann sich nur zu Teilbereichen äußern. Den Zusammenhang kann der Schüler nicht verdeutlichen. Das Ziel der Argumentation ist im Ansatz zu erkennen. Der Schüler kann sich nur eine kurze Zeit zusammenhängend äußern. Insgesamt können alle Aussagen parziell der Aufgabe zugeordnet werden.
	0	Der Schüler hat große Probleme, den Sinn der Aufgabe zu erfassen. Er bringt kein angemessenes Lösungsangebot und bleibt bei Einzelaussagen stehen, die kaum oder gar nicht dem Thema entsprechen. Insgesamt zeigen sich so große Defizite, dass die Ausführungen nicht anerkannt werden können.
Struktur des Textes	2	Der Schüler hat seine Gedanken klar strukturieren. Er definiert deutlich, welche Schwerpunkte in der Aufgabe enthalten sind. Der Schüler kann seine Ausführungen einleiten und folgerichtig schließen. Der Schüler setzt Akzente, indem er auf wichtige Gesichtspunkte hinweist und orientiert arbeitet. Die Proportionen stimmen. Der Schüler zeigt den Zusammenhang zwischen den einzelnen gedanklichen Abschnitten.
	1	Die Struktur des Textes ist nicht immer deutlich erkennbar. Schwerpunkte der Aufgabe werden nicht benannt. Das Ziel der Ausführungen ist nicht eindeutig. Die Proportionen stimmen nicht.
	0	Die Aussagen werden ohne eine klare Gedankenführung getroffen. Die Aussageabsicht wirkt destrukturiert und die Sprechabsicht geht verloren.
Sprachstil	4	Der Schüler kann fließend und variantenreich sprechen. Feinheiten im Sprachstil dienen dem Schüler in seiner Aussageabsicht. Der Schüler spricht in einem angemessenen Tempo ohne lange Pausen. Gedankliche Übergänge werden sprachlich unterstützt.
	3	Die Aussageabsicht wird deutlich. Der Schüler besitzt einen sicheren Wortschatz, kann ihn aber nicht vielfältig genug variieren. Satzanfänge, Satzbau und Satzformen wiederholen sich. unmotiviert. Der Schüler spricht zu langsam.
	2	Der Sprachstil ist einseitig und einfach. Der Wortschatz und dessen Anwendung lassen Sprachnuancen kaum erkennen. Der Schüler spricht nicht fließend genug, ein Textverständnis wird beeinträchtigt.
	1	Der Schüler arbeitet mit einem einfachen Wortschatz, häufig treten Fehler auf. Er kann seine Gedanken im Wesentlichen ausdrücken, doch der gezielte Einsatz von Sprache gelingt ihm kaum. Dem Schüler unterlaufen stilistische Fehler, die das Textverständnis behindern. Der Schüler spricht sehr langsam.
	0	Der Sprachstil entspricht nicht der Situation. Die Aussageabsicht wird dadurch verwirrend. Der Schüler arbeitet mit sehr einfachen Strukturen, er spricht äußerst langsam.
Kommunikation	2	Der Schüler kommuniziert lebendig, spricht frei, zeigt Mimik und Gestik und hält den Kontakt mit dem Adressaten.
	1	Der Schüler hat wenig Kontakt mit seinem Adressaten. Er zeigt kaum über Mimik und Gestik seine Aktivität im Gespräch. Er ist wenig gesprächsfördernd.

Kriterien	Punkte	Beschreiben
	0	Der Schüler zeigt keine Gesprächsaktivität und reagiert nicht auf den Adressaten. Er antwortet nur sehr kurz, er bereichert das Gespräch nicht.
Aussprache, Betonung	4	Die Aussprache und Betonung sind korrekt.
	3	Die Aussprache und Betonung sind nicht ganz richtig. Es gibt Abweichungen von der Norm, die das Verständnis aber nicht stören.
	2	Der Schüler macht mittelmäßig viele Fehler. Die Antwort ist verständlich.
	1	Der Schüler macht trotz Bemühungen viele Fehler. Er ist noch zu verstehen.
	0	Es gibt so viele Fehler, dass der Schüler nur mit größter Mühe verstanden werden kann.
Grammatik, Wortschatz	4	Der Schüler macht keine Grammatik- und Wortschatzfehler
	3	Es gibt geringe Abweichungen von den grammatisch lexikalischen Normen, die das Verständnis nicht stören.
	2	Der Schüler spricht ziemlich richtig. Die gemachten Fehler stören gelegentlich.
	1	Der Schüler bemüht sich richtig zu sprechen. Er macht viele grammatische und lexikalische Fehler, sodass ein Verständnis nur auf Nachfrage möglich ist.
	0	Die Antwort ist aufgrund der hohen Fehlerzahl unverständlich.
Insgesamt	20	